

הקדמה

ד

טרם שאנו נגשים ללמוד את עניני הקרבנות לפי סדר הפרשה עלינו להקדים כמה ידיעות נחוצות.

צורת המשכן והמקדש

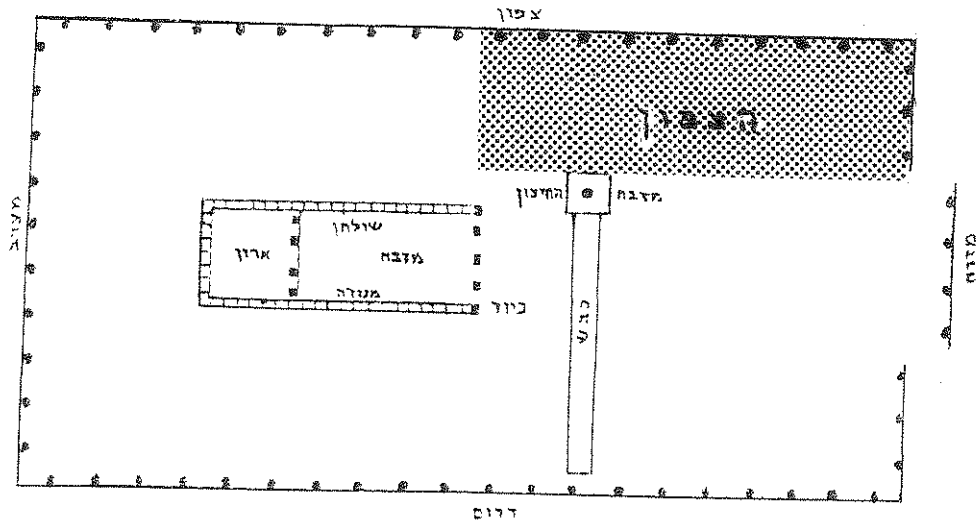
לפנינו 2 תרשימים הראשון של צורת המשכן והשני של צורת המקדש. והמתבונן רואה שבאופן כללי צורתם שווה. מזבח בצד מזרח ולידו פתח המשכן והמקדש. בצפון המזבח יש שטח (שסימננו באפור) הוא הנקרא "צפון", ובאותו שטח מותר לשחוט קדשי קדשים ששחיתם טעונה צפון. שטח המשכן וכנגדו המקדש מחולק לשנים. קדש, וקדש הקדשים. בקדש היו שלוש כלים. שולחן בצפון מגורה בדרום ומזבח הקטורת ביניהם – כנגדם בסמוך לפתח ממזרחה להם. במערב ג' הכלים הללו היתה הפרוכת המבדילה בין הקדש ובין קדש הקדשים. בקדש הקדשים היה ארון ברית ה'.

צורת המזבח במשכן דומה גם היא לצורת המזבח במקדש. אלא שהבדל חשוב ישנו והוא, שבמשכן היה המזבח ללא כבשים קטנים, אלא רק כבש אחד גדול שבאמצעותו עולים לראש המזבח, ואלו במקדש היו בנוסף לכבש הגדול עוד שני כבשים קטנים. אחד לימין שדרכו פונים לסוכה, ואחד לשמאל שדרכו פונים ליסוד.

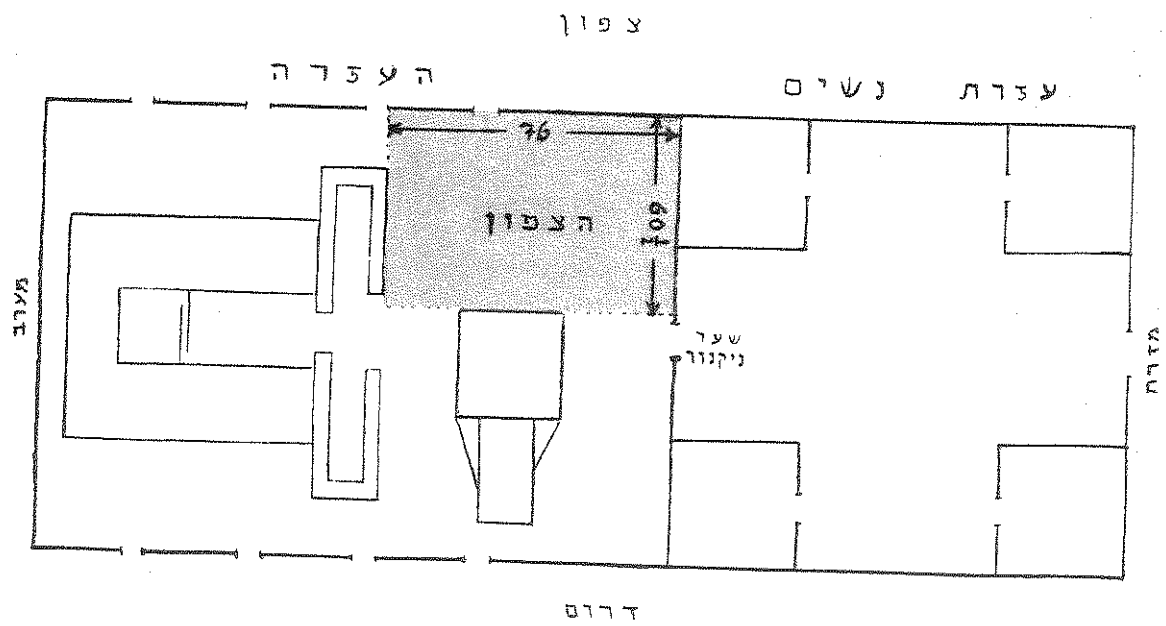
מחמת הבדל זה (שלמזבח המשכן לא היה כבש קטן לסוכה) היה הבדל במקום מתן דם החטאות החיצונות (שדמן ניתן מעל חוט הסקרא היינו מחצי המזבח ולמעלה). שבמזבח שבמשכן, בעת שרצה הכהן לתת מדם החטאת היה עולה בכבש עד ראש המזבח ושם נותן על קרנות המזבח – דהיינו על ד' המקומות הבולטים בזווית המזבח הקרויות קרן. (עי' רש"י שמות כ"ט י"ב). ואלו במזבח שבמקדש היה עולה בכבש ופונה לסוכה על גבי הכבש הקטן, ונותן שם על זוויות המזבח. ודע עוד, דאף ששטח ביהמ"ק כלל גם את העזרה וגם את עזרת נשים – כמבואר בציור שלפנינו, מכל מקום רק העזרה שוה בקדושתה לחצר המשכן לענין שמותר לאכל שם קדשי קדשים ולשחוט שם קדשים קלים וכד'. אבל לעזרת נשים, אין כלל דין קדושת העזרה וחצר המשכן. (עי' ר"מ מעה"ק פי' ה"ג).

ה

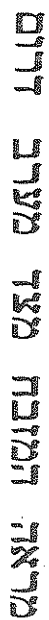
צורת המשכן

צורת המקדש

2

מדם ה
שמאל
להגיע
על
שלוש
מערכו
הקטור
לקיום
הכיפון
לצורכ
קרונה
ספלי
ולשני
חוט ד
לבין ד
תפוח
רבונו
צורתו

צורת המזבח

בציור שלפנינו אנו רואים את המזבח של בית המקדש. גובה המזבח בנוי משלוש חלקים, החלק התחתון הוא היסוד שעליו שופכים את שירי דם הקרבן אחר שגומרים להזות מדמו על המזבח.

החלק האמצעי – (על היסוד) הוא הסובב, שעליו מהלכים הכהנים כאשר צריכים לתת מדם החטאות. לסובב היו מגיעים מהכבש הגדול באמצעות הכבש הקטן הפונה לימין. בצד שמאל של הכבש הגדול ישנו עוד כבש קטן בו משתמשים כאשר נמצאים על המזבח ורוצים להגיע ליסוד.

על הסובב היה החלק העליון הוא מקום המערכה. במקום המערכה, שהוא גג המזבח היו שלוש מערכות של אש המוסקות בעצים. א. מערכה גדולה שעליה מקריבים את הקרבנות. ב. מערכה שני של קטורת שממנה לוקחים גחלים כוערות במחתה, ונותנים אותם על מזבח הקטורת שבקודש. ועל הגחלים הללו מקטירים קטורת פעמים בכל יום. ג. מערכה שלישית לקיום האש במזבח תמיד. כיון שאמרה התורה "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה". וכיום הכיפורים יש מצוה להוסיף עוד מערכה של אש. מסכיב למקום המערכות היו הכהנים הולכים לצורכי ההקרבה.

קדנות: בד' פינות המזבח היו קרנות בולטות.

ספלים: בסמוך לקרן הדרומית מערבית היו שני ספלים. לאחד היו שופכים את יין הנסכים, ולשני היו מנסכים מים בחג הסוכות.

חוט הסקרא: באמצע גובהו של המזבח היה חוט הסקרא – קו המבדיל בין דמים הניתנים למעלה לבין דמים הניתנים למטה.

תפוח: במרכז גג המזבח היתה ערמת דשן הנקראת תפוח.

רבוזה: חלון היה במערב הכבש הנקרא רבוזה שבו נותנים חטאת העוף שנפסלה (עד שתפסד צורתה ותצא לשרפה).

חלוקת הקרבנות

ישנם קרבנות שצותה התורה להביא מבעלי החיים, ויש קרבנות הבאים מהצומח. הקרבנות הבאים מהחי נקראים זבחים. כיון שהם טעונים שחיטה ושחיטה נקראת זביחה, ויש קרבנות הבאים מהעופות, אך כיון שאין העופות נשחטים בסכין אלא נמלקים באצבע, אין הם נקראים זבחים. הקרבנות הבאים מן הצומח נקראים מנחות.

סוגי הזבחים וגילם

הזבחים יכולים להקרב משלוש סוגי בהמות. א. בקר ב. כבשים ג. עיזים. כל אחד מהסוגים הללו כולל בתוכו ד' סוגים: זכר נקבה קטן וגדול. לפיכך:
הבקר כולל: עגל ועגלה - הקטנים. פר ופרה שהם הגדולים.
הכבשים כוללים בתוכם: כבש וכבשה שהם הקטנים, ואיל ורחל שהם הגדולים.
העיזים כוללים בתוכם: שעיר עזים ושעירת עיזים שהם הקטנים, ושעיר ושעירה שהם הגדולים.

והיות ויש קרבנות שאמרה התורה להביאם מהבהמות הקטנות, ויש בהמות שאמרה התורה להביאם מגדולות צריכים לבאר מי נחשבת בהמה קטנה ומי גדולה.
כל הקטנים בבהמות נחשבים קטנים עד מלאות להם שנה, אמנם אסור להביאם לפני מלאות להם שמונה ימים ללדתם. ובקרבנות חובה צריכים לחכות עד יום שלוששים ללדתם ואז אפשר להקריבם.

ומתי נחשבים גדולים, הכבשים והעיזים נחשבים גדולים בשנתם השני'. דהיינו מתחילת שנתם השניה עד סופה. ואחרי זה אסור להקריבם. יוצא מכלל זה הוא האיל שבחודש השלוש עשרה לחייו אינו ראוי להקרבה לחובה, ונקרא פלגס. ואחר חודש השלוש עשרה, דהיינו מתחילת החודש השני לשנתו השניה, עד סוף השנה השני' ראוי הוא להקרבה.
והבקר נחשב כגדול מתחילת שנתו השני' עד סוף השלישית והיינו שנתיים. ולא כמו הכבשים והעיזים שנחשבים כגדולים רק שנה - בשנתם השני'. ואחר מלאות לכבשים והעיזים שנתים, ולבקר שלוש שנים הרי הם זקנים ופסולים להקרבה.

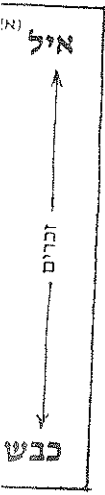
סוגי העופות וגילם

העופות אפשר שיבואר ממין התורים וממין בני היונה.

התורים אפשר שיבואו כשהם גדולים ולא כשהם קטנים, ומאמתי נחשבים גדולים, משיזהיבו, דהיינו כנפי גופן גדולים ואדומים ומזהיבים כזהב (חולין כ"ב ב' ברש"י).
בני היונה כשרים רק כשהם קטנים, והיינו משיהא דם רב מצוי בבשרם, עד שיצהיבו דהיינו שמתחילין להביא נוצה יפה צהובה סביב לצווארן.

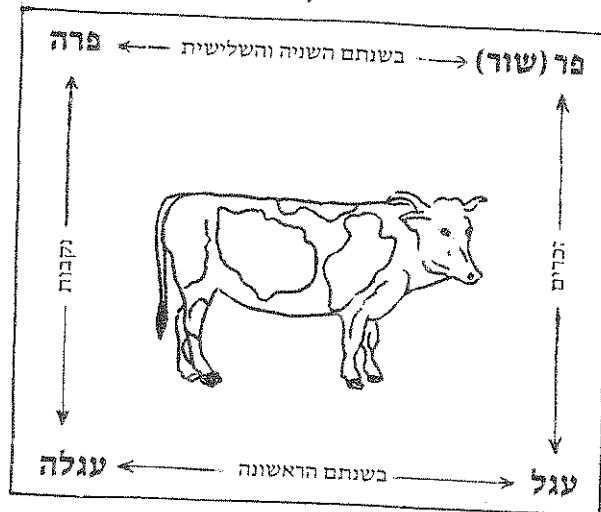
סוגי הצמחים הקרבים

המנחה אפשר שתבא: מחטה, שעורה, שמן זית, לבונה, ויין שמנסכים לספלים.

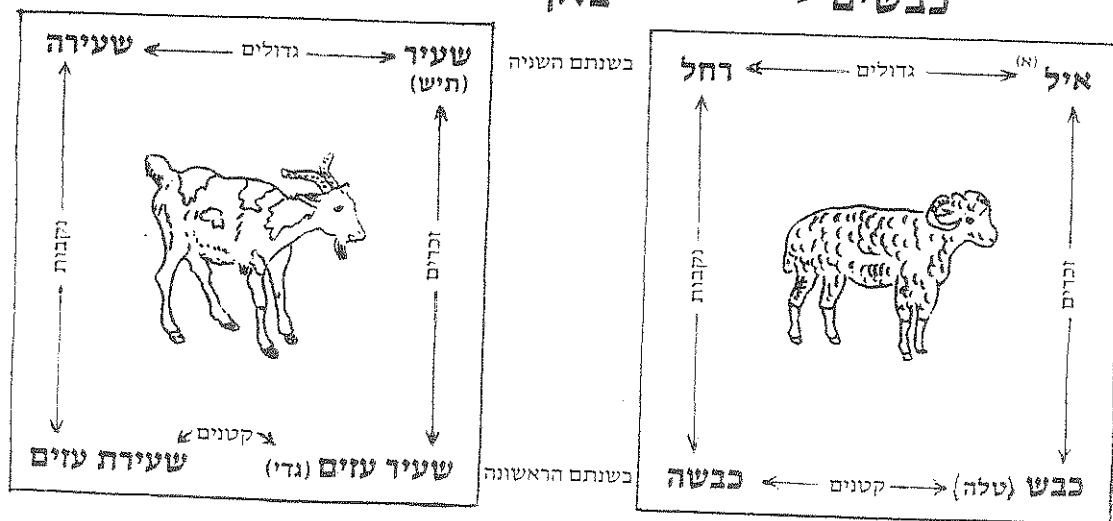

אלו בלבד הם הבע"ח שאפשר שיקרבו ע"ג המזבח

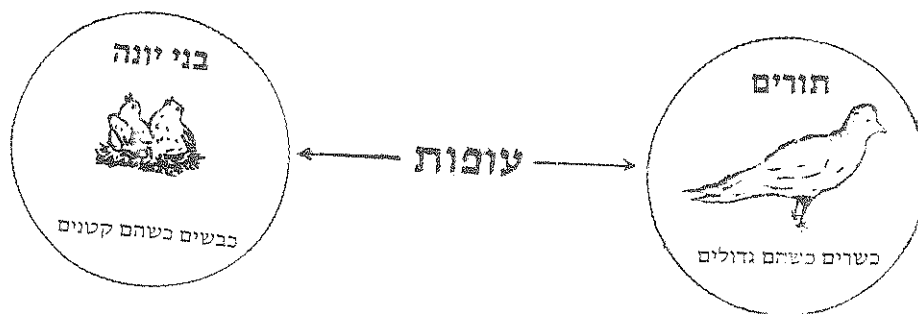
בקר

כבשים צאן עזים

(א) האיל, בחודש השלוש עשרה פסול.

הקדמה

איכות הקרבנות

כל קרבן צריך להיות לכתחילה מהמשוכח שבעדר. אך אם הביא משאינו משובח ומובחר, כשר, בתנאי שאינו בעל מום שנאמר "תמים יקריבנו". ובעופות אם הביא עוף בעל מום כשר, בתנאי שאין זה מום גדול כחסרון אבר. כשם שמצוה שיהיה כל קרבן תמים ונבחר כך היין המובא לנסכים והסולת והשמן המובאים למנחות צריכים להיות תמימים ומובחרים. לפיכך אין מביאים יין מעושן לנסכים, ולא סולת שהתליעה ושמן שריחו או טעמו רע למנחות.

קדושת הקרבנות

שתי דרגות קדושה יש בקרבנות, קדשי קדשים וקדשים קלים. קדשי קדשים הם הקרבנות אשר קדושתם גדולה יותר מקדשים קלים, וקדשים קלים הם הקרבנות שקדושתם פחותה. דיני הקרבנות שהם קדשי קדשים חמורים מהקדשים הקלים בכמה פרטים, כגון מקום השחיטה: קדשי קדשים שחיטתן בצפון המזבח, וקדשים קלים בכל העזרה. זמן האכילה: קדשי קדשים ליום ולילה עד חצות וקדשים קלים לשני ימים ולילה, דהיינו ביום השחיטה ובלילה שאחריו וביום הבא עד הערב (פרט לתודה ואיל נזיר ופסח). מקום האכילה: קדשי קדשים אפשר לאכול דוקא בעזרה שבבית המקדש, (או בחצר המשכן) וקדשים קלים נאכלים בכל ירושלים (או בכל מחנה ישראל במדבר). האוכלים: הנאכל בקדשי קדשים נאכל לכהנים, והנאכל בקדשים קלים, נאכל לבעלים. (פרט לחזה ושוק של שלמים, ובכור, שנאכלים לכהנים).

סוגי הקרבנות

ד' קבוצות קרבנות יש, שהם כוללים כל אחד סוגים רבים בתוכם. ואלו ד' הקבוצות. עולה, חטאת, אשם, שלמים.

בחטאת יש שני קבוצות: חטאת פנימית, (שדמה ניתן על המזבח הפנימי), חטאת חיצונית (שדמה ניתן על המזבח החיצון). כל אחת מקבוצות אלו כוללת בתוכה סוגים רבים. וכן הדבר בשלמים שגם בהם יש שני קבוצות, שלמי צבור ושלמי יחיד.

ויש ג' קרבנות שאינם שייכים לאלו ד' קבוצות. והם בכור מעשר ופסח.

ועתה נבאר מהי דרגת הקדושה של כל סוג מהקרבנות שמנינו.

עולת חטאת ואשם ושלמי ציבור, קדשי קדשים.

שלמי יחיד, בכור מעשר ופסח, קדשים קלים.

קרבן הבא מן העוף אפשר שיבוא באחד משני אופנים. א. עולה. ב. חטאת חיצונית. לפיכך כל העופות קדשי קדשים.

וכן כל המנחות קדשי קדשים.

ובמנחות ישנם י"ג מנחות: ג' מנחות ציבור: (1) עומר - הבאה בט"ז ניסן. (2) שתי הלחם - הבאה בשבועות. (3) לחם הפנים - הבאה כל שבת. ט' מנחות יחיד: (1) סולת. (2) מחבת. מרחשת (4) חלות. (5) רקיקים. אלו חמש הם מנחות הבאות בנדבה. (6) חביתין. (7) חינוך, אלו שנים הם מנחות כהנים. חביתין מביא כהן גדול כל יום. וחינוך מביא כהן שמתחיל לעבוד ביום הראשון לעבודתו. (8) מנחת סוטה. (9) מנחת חוטא. ויש מנחה שאפשר שתבוא בין ע"י היחיד ובין ע"י הציבור. והיא מנחת נסכים הבאה בכל פעם שמקריבים בהמה לעולה או לשלמים.

מנחת סוטה, וכן מנחת חוטא, הן מנחות חרבות - מנחות יבשות, שאין בהן שמן ומים.

סוגי המנחות

מנחות נדבה					מנחת הנאה בגלל חובת
נסכים	סולת	מחבת	מרחשת	חלות	דקיקים
באות מחמת נדד או נדבה					אחר כל קדשה הקדש לעולה או שלימים, מקדשים מנחה נסכים, אחר כל נדבה.
מקדש ב"א	מקדש ב"א	מקדש ב"א	מקדש ב"א	מקדש ב"א	מקדש ב"א

מנחות כהנים		מנחות חרבות		מנחות עבד	
חביתין	חומר	חומר	סוטה	עומר	שתי הלחם
כעור על חטא הקדש להביא בכל יום שבת מנחה הקדש להביא בכל יום שבת מנחה הקדש להביא בכל יום שבת מנחה	חומר הקדש להביא בכל יום שבת מנחה הקדש להביא בכל יום שבת מנחה	חומר הקדש להביא בכל יום שבת מנחה הקדש להביא בכל יום שבת מנחה	סוטה הקדש להביא בכל יום שבת מנחה הקדש להביא בכל יום שבת מנחה	עומר הקדש להביא בכל יום שבת מנחה הקדש להביא בכל יום שבת מנחה	שתי הלחם הקדש להביא בכל יום שבת מנחה הקדש להביא בכל יום שבת מנחה
מקדש ב"א	מקדש ב"א	מקדש ב"א	מקדש ב"א	מקדש ב"א	מקדש ב"א

פרשת ויקרא

פרק א' פסוקים א'-י"ג

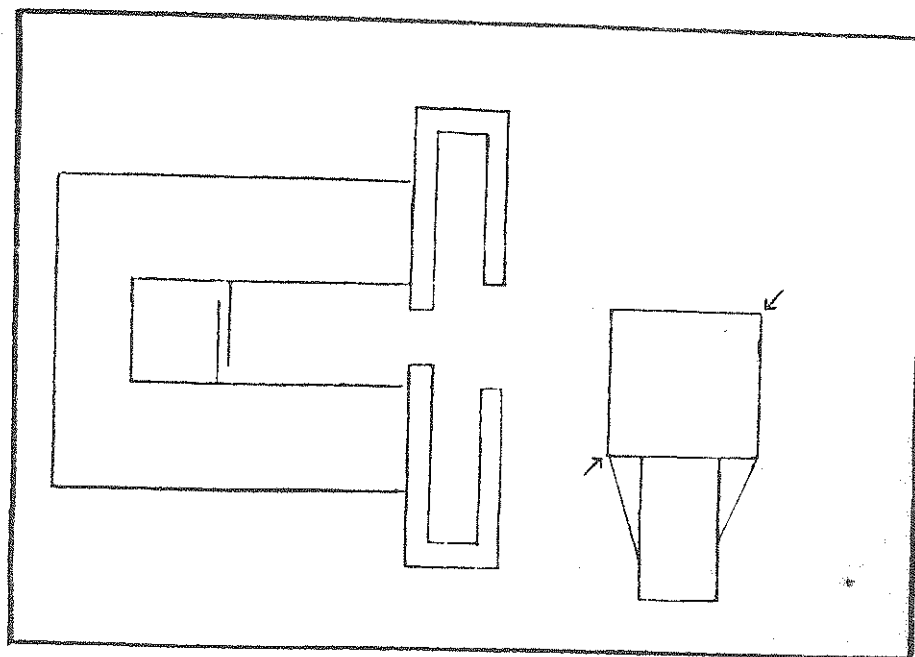
עולת בהמה

י"ג הפסוקים הראשונים בפרשה עוסקים בסדר הקרבת קרבן עולה וכפלה התורה הק' וכתבה את סדר ההקרבה שתי פעמים, עד פסוק י' נכתב סדר הקרבת הבקר, ומפסוק י' עד י"ד נכתב סדר הקרבת הצאן - כבשים ועיזים. וכל אלו הבהמות זכרים הם, כיון שאין עולת בהמה באה מן הנקבות. ודין עולה להקרב כולה על המזבח ואין אוכלים ממנה כלל, ומשום כך נקראת עולה כיון שכל הבהמה עולה לגבוה.

סדר ההקרבה

הבאה:	בעל הבהמה מביאה לבית המקדש.
ביקור:	נותן את הבהמה לממונה שהיה במקדש, שיבקר אותה לודא שאין בה מום.
הקדשה:	אחר שמתברר שהבהמה תמימה מקדיש אותה לעולה בפיו.
השקאה:	אח"כ משקה את הבהמה מים, כדי שעי"ז יהא נוח להפשיט את עורה אחר השחיטה.
העמדה:	מוליך את הבהמה ומעמידה בצפון המזבח, כיון שעולה היא קדשי קדשים, ודינם להשחט בצפון.
סמיכה:	מניח שתי ידיו בין שני קרני הבהמה וסומך בכל כוחו.
וידוי:	בעת הסמיכה מתודה בעל הקרבן על ביטול מצות עשה ועל עוון לא תעשה שניתק לעשה.
שחיטה:	אח"כ שוחט את הבהמה, גם מי שאינו כהן כשר לשחוט.
קבלה:	מקבלה ואילך מצות כהונה וזר פסול, לפיכך כהן מקבל את דם הבהמה בכלי.
הולכה:	מוליך את הדם למזבח החיצון.
זריקה:	כא לו לקרן מזרחית צפונית של המזבח וזורק מהדם זריקה אחת על זווית זו של המזבח באופן שהדם יתפשט לשתי רוחות הקרן דהיינו על הקיר המזרחי ועל הקיר הצפוני. ואח"כ הולך לקרן שכנגדה בזווית דרומית מערבית וזורק באותו אופן, והדם מתפשט על מקצת הקיר הדרומי ועל מקצת הקיר המערבי, ומשום כך נקראת זריקה זו שתיים שהן ארבע. שתי זריקות אלו ניתנות מתחת לחוט הסקרא, הוא הקו המבדיל בין חלקו העליון של המזבח לחלקו התחתון.
שפיכה:	את הדם הנשאר בכלי שופך הכהן על יסוד המזבח הדרומי.
הפשט:	אח"כ מפשיט את עור הבהמה והוא שייך לכהנים. כיון שכל עורות קדשי הקדשים שייכים לכהנים.
ניתוח:	אח"כ מנתח את הבהמה כולה לנתחים.
הדחה:	נוטל את הכרעים (הרגלים) ואת הכרס ואת הקרבים (הם המעינים) ומדיח אותם במים שנאמר "והקרב והכרעים ירחץ במים".
העלאה:	נוטל את כל אברי הבהמה ומוליך אותם לכבש.
מליחה:	מולח אותם ע"ג הכבש.
הקטרה:	מעלה את האברים לראש הכבש, ומסיר את גיד הנשה, ומראש הכבש וזורק את האברים ע"ג המערכה שעל גג המזבח.
עריכה:	אחר שזרק חוזר ועורך (מסדר) את האיברים יפה על האש שנא' וערך הכהן.

מקום מתן "שתים שהן ארבע"

זכה
כתב
המן
כיון

אחר
ודינם

תעשה

גלי

נזו של
חי ועל
באותו
שום כד
זסקרא

ז קדשי

יח אותם

זורק את

דרך הכהן

מנחת נסכים

אחר הקרבת העולה (וכן שלמים) מקריבים מנחת נסכים, והיא מובאת מסולת שמן ויין, את הסולת והשמן בוללים ומקריבים ע"ג האש שבמזבח. ואת היין מעלים לגג המזבח ושם מנסכים אותו לספלים. פרטי הדינים של מנחת נסכים נתבארו בתורה בספר במדבר פרק ט"ו.

פסוקים י"ד-י"ז

עולת העוף

בד' פסוקים הבאים מבארת התורה הק' את דיני הקרבת עולת העוף.

סדר ההקרבה

הבאה:	מביא הקרבן בא לממונה שהיה במקדש על הספקת העופות ומשלם לו עבור עוף ומקבלו ממנו.
הקדשה:	מקדיש את העוף לעולה, ומוסרו לכהן.
מליקה:	הכהן עולה בכבש ופונה לסובב ובא לו לקרן דרומית מזרחית, ומולק את ראש העוף ממול העורף בצפורנו, וחותך את שני הסימנים - הקנה והושט.
מיצוי ראשון:	אח"כ מקיים מצות מיצוי. כיצד ממצה, דוחק את מקום המליקה לקיר המזבח, ועי"ז הדם מתמצה ויוצא על קיר המזבח למעלה מחוט הסקרא, מיצוי זה נעשה גם בראש העוף וגם בגוף.
מיצוי שני:	נוטל את ראש העוף ומפרידו לגמרי מהגוף וממצה דמו מיצוי שני כאופן המיצוי הראשון.
העלאת הראש:	חוזר מהסובב לכבש, ועולה לראש המזבח.
מליחת הראש:	סופג את הראש במלח הנמצא בראש המזבח.
הקטרת הראש:	זורק את הראש על גבי האש.
הסרת המזודה והנוצה:	לאחר שהקטיר את הראש, חוזר לקרן דרומית מזרחית של הסובב, נוטל את גוף העוף שהשאירו שם בלא ראש, מסיר את המזודה (הוא מקום הרעי וזה הזפק) והעור שעליה עם הנוצה, נוטל בני המעיין היוצאים עמה ומשליכן לבית הדשן.
שיסוע:	אח"כ משסע את העוף מגבו בין כנפיו אך אינו מבדילו לשני חלקים.
העלאת הגוף:	מעלה את הגוף לראש המזבח.
מליחת הגוף:	מולח שם את הגוף.
הקטרת הגוף:	זורק את הגוף על גבי האש.

מנחת נסכים
פרק ט"ו
במדבר

פסוקים א-י

פתיחה

בפסוקים הבאים עוסקת התורה הק' בחמשת מנחות הנדבה, והראשונה שבהם מנחת סולת. שונה מנחת סולת משאר ד' מנחות נדבה בכך שאינה נאפית, אלא קומצה קרב כשהוא סולת בלולה בשמן. כל חמשת מנחות נדבה באות לפחות מעשרון סולת ויכול להוסיף כמה שירצה, אמנם אם הביא יותר משישים עשרונות, מקריבם בשני כלים, כיון שאין עושין בכלי אחד, יותר משישים עשרונות. בנוסף לסולת מביאים גם שמן ולבונה, לוג שמן לכל עשרון סולת שמביא, וקומץ לבונה אחד לכל מנחה. (כלומר, אפילו המנחה מובאת מהרבה עשרונים אין מביאים עמה אלא קומץ לבונה אחד, ושמן מביאים לפי מספר העשרונים לוג לעשרון).

מנחת סולת

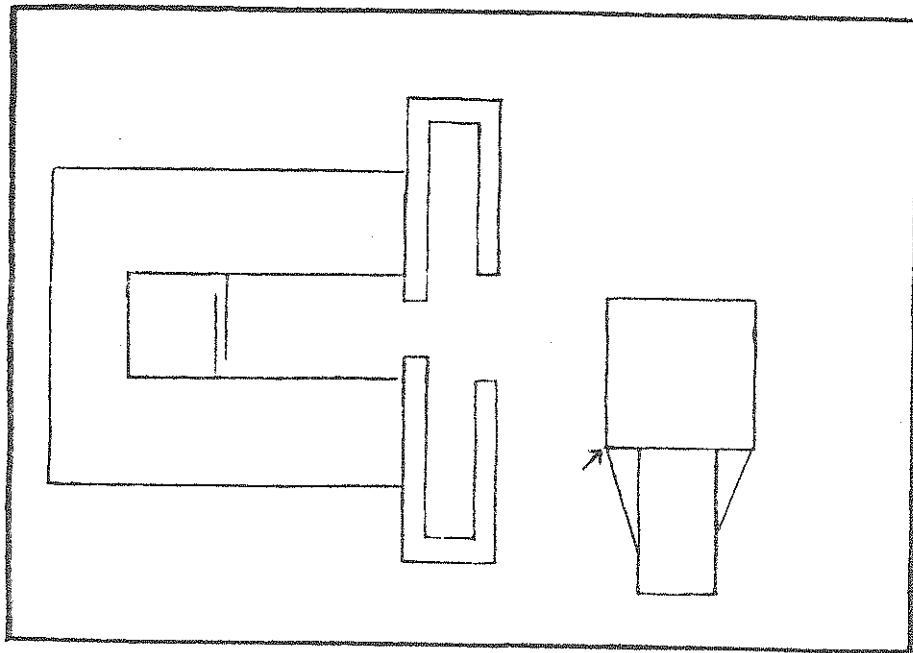
סדר העשייה וההקדבה

הבאה:	נוטל כלים של כסף או זהב ומניח בהם את הסולת השמן והלבונה כל אחד בפני עצמו ומביאים לבית המקדש.
קידוש בקדושת דמים:	מקדיש בפיו את הסולת השמן והלבונה ועי"ז הם מתקדשים בקדושת דמים.
קידוש בקדושת הגוף:	מניח אותם בכלי שרת ועי"ז הם מתקדשים בקדושת הגוף.
מתן שמן א':	נותן חלק מהשמן בכלי שרת.
מתן סולת:	על השמן נותן את הסולת.
מתן שמן ב':	ועליהם נותן מתנה שניה מהשמן.
בלילה:	בולל את השמן והסולת.
מתן שמן ג':	אח"כ יוצק שמן על העיסה.
מתן לבונה:	נותן על המנחה לבונה ומוליכה אל הכהן.
הגשה:	הכהן מוליכה אל המזבח ומגישה (היינו שנוגע במזבח עם הכלי שהמנחה בו) בקרן דרומית מערבית של המזבח בחודה של הקרן.
סילוק:	מסלק את הלבונה המונחת על המנחה לצד אחד של המנחה.
קמיצה:	קומץ (היינו שמכניס ידו לתוך המנחה ומוציא חופן ממנה) ממקום שנתרבה שמנה.
נתינה בכלי שרת:	אחר הקמיצה נותן את הקומץ בכלי שרת ומקדשו בו.
ליקוט:	מלקט את כל הלבונה ונותנה על הקומץ.
הולכה:	מוליך את הקומץ והלבונה לראש המזבח.
מליחה:	מולחם שם.
הקטרה:	נותנם על האש.

אכילה

לאחר שקרבו הקומץ והלבונה הותרה המנחה באכילה והיא מתחלקת לכהני בית אב של אותו יום. וכל כהן זכר שהוא טהור ומהול מצווה לאוכלה בעזרה (ובמשכן, בחצר המשכן) ליום ולילה עד חצות. (היינו ביום ההקרבה ובלילה שאחריו עד חצות). וכל כהן מצווה לאפות מצות את כל הסולת שהגיעה לחלקו, ואינו רשאי לאכלה סולת, כיון שאין זו אכילה שיש בה חשיבות. (כיון שאין דרך בני אדם לאכול סולת שאינה אפויה).

מקום ההגשה של המנחות

אפי'
מפני ש

הבאה
הקדש
מתן
מתן
מתן

בלילו
לישה
חלוק
עדיכ
קטנו
אפיה
משיו

פתיו

נתינו
נתינו
הגש

סילו
קמי
נתינו
ליק
הול
מלי
הקי

?

יום.

מנחות מאפה תנור - חלות ורקיקים

אף שכל המנחות הנאפות, נאפות בתנור, מ"מ רק חלות ורקיקים קרויות בתורה מאפה תנור מפני שנאפות על רצפת התנור, ולא כשאר מנחות שהן נאפות בתנור בכלי.

סדר העשיה וההקדבה

מביא את הסולת השמן והלבונה לביהמ"ק.	הבאה:
מקדש בפיו קדושת דמים, ומניח בכלי שרת ומקדש בקדושת הגוף.	הקדשה:
נותן מהשמן בכלי שרת.	מתן שמן א':
על השמן נותן את הסולת.	מתן סולת:
במנחת חלות נותן את כל השמן הנשאר. ובמנחת רקיקים, אין מתנה שניה של שמן, (אלא בשמן הנשאר מושחים את הרקיקים לאחר האפיה).	מתן שמן ב':
כולל הסולת בשמן.	כלילה:
לש במים פושרין.	לישה:
חולק כל עשרון לעשר חלקים.	חלוקה:
עורך את החלות עבות, ואת הרקיקים דקים.	עריכה:
מורח את הבצקות במים, כדי להחליק פניהן.	קיטוף:
מניח את עשר העיסות על רצפת התנור ואופה אותן מצה.	אפיה:
הרקיקים טעונים משיחה (אבל לא החלות). כיצד מושחן מביא את השמן הנשאר ומושחן, וחוזר ומושחן, עד שיכלה כל השמן. (וי"א דמושחן בצורה זו: X והשמן הנשאר נאכל לכהנים).	משיחה:
נוטל את החלות או הרקיקים ופותחן, והיינו שכופל החלה לשנים ואת השנים כופל לארבע ומבדילים לארבעה חלקים, ואח"כ ממשיך לפתות עד שיהיה כל חלק בגודל כזית.	פתיתה:
נותן הפתיתים בכלי שרת.	נתינה בכ"ש:
נותן עליהם את הלבונה, ומוליך את המנחה לכהן.	נתינת לבונה:
והכהן מוליכה למזבח, ומגישה בקרן דרומית מערבית למטה כנגד חודה של קרן.	הגשה:
מסלק את הלבונה לצד אחד.	סילוק:
קומץ ממקום שנתרבה שמנה.	קמיצה:
נותן את הקומץ בכלי שרת.	נתינה בכ"ש:
מלקט את הלבונה מעל המנחה ונותנה על הקומץ.	ליקוט:
מוליך את הקומץ והלבונה לראש המזבח.	הולכה:
מולחם שם במלח.	מליחה:
נותנם על האש.	הקטרה:

אכילה

לאחר שקרבו הקומץ והלבונה הותרה המנחה באכילה, והיא מתחלקת לכהני בית אב של אותו יום. וכל כהן זכר שהוא מהול וטהור מצווה לאוכלה בעזרה ליום ולילה עד חצות.

פסוקים ה-י

מנחות מחבת ומחששת

מנחת מחבת נאפית במחבת - הוא כלי שטוח
מנחת מרחשת נאפית במרחשת - הוא כלי צמוק.

סדר העשיה וההקדבה

מביא את הסולת השמן והלבונה לביהמ"ק.	הבאה:
מקדש בפיו קדושת דמים, ומניח בכלי שרת ומקדש בקדושת הגוף.	הקדשה:
נותן מהשמן בכלי שרת.	מתן שמן א':
על השמן נותן את הסולת.	מתן סולת:
עליהם נותן מתנה שניה מהשמן.	מתן שמן ב':
בולל הסולת בשמן.	בלילה:
לש במים פושרין.	לישה:
חולק כל עשרון לעשר חלקים.	חלוקה:
עורך כל עיסה.	עריכה:
מורח את הבצקות במים להחליק פניהן.	קיטוף:
מניח את הבצקות של מנחת מחבת - במחבת, הוא כלי שטוח. ושל מנחת מרחשת - במרחשת, הוא כלי צמוק. ואופה אותן כתנור, מצה. החלות המתקבלות במנחת מחבת קשות הן, כיון שהמחבת שטוחה, האש שורפת את השמן שבעיסה בשעת האפיה. ובמרחשת מתקבלות חלות רכות, כיון שהיא כלי צמוק אין האש שורפת את השמן כל כך.	אפיה:
נוטל את החלות ומחלקן לשנים ואת השנים מחלק לארבע וממשיך לפתות עד שיהיה כל חלק כזית.	פתיתה:
נותן הפתיתים בכ"ש.	נתינה בכ"ש:
יוצק עליהם את השמן הנשאר.	יציקה:
נותן עליהם את הלבונה, ומוליך את המנחה לכהן.	נתינת לבונה:
הכהן מוליכה למזבח ומגישה בקרן דרומית מערבית למטה כנגד חודה של קרן.	הגשה:
מסלק את הלבונה שעל המנחה לצד אחד.	סילוק:
קומץ ממקום שנתרבה שמנה.	קמיצה:
נותן את הקומץ בכלי שרת.	נתינה בכ"ש:
מלקט את כל הלבונה מעל המנחה ונותנה על הקומץ.	ליקוט:
מוליך את שניהם לראש המזבח.	הולכה:
מולחם שם במלח.	מליחה:
נותנם על האש.	הקטרה:

אכילה

לאחר שקרבו הקומץ והלבונה הותרה המנחה באכילה, והיא מתחלקת לכהני בית אב של אותו יום. וכל כהן זכר שהוא מהול וטהור מצווה לאוכלה בעזרה ליום ולילה עד חצות.

מנחת מחבת נאפית במחבת
מנחת מרחשת נאפית במרחשת
הוא כלי שטוח
הוא כלי צמוק

פרק ב'

פסוקים י"א-י"ג

בג' הפסוקים הבאים נצטוונו בג' מצוות:

- א. שלא להקטיר שאור (וה"ה חמץ) ודבש על המזבח.
- ב. למלוח את הקרבנות.
- ג. שלא להשבית מלח מעל הקרבן.

פסוקים י"ד-ט"ז

מנחת העומר

מנחת העומר הנקראת גם מנחת ביכורים, קרבה בט"ז ניסן, הוא היום שממנו מתחילים לספור ספירת העומר, ועל שם מנחת העומר הקרבה בו, נקראת הספירה ספירת העומר. מנחה זו מובאת ע"י הציבור והיא מתירה את התבואה החדשה באכילה, והיינו שקודם הקרבת המנחה, אסור לכל ישראל לאכל מהתבואה החדשה שגדלה מעת הקרבת העומר בשנה הקודמת, ואחר הקרבתה הותר איסור החדש. מנחת העומר מיוחדת בכך שהיא באה מהשעורים ולא מהחיטים. כיצד עושין את העומר. מערב יו"ט ראשון של פסח יוצאים שלוחי בית דין, ועושין כריכות (היינו שאוגדין את השיבולים) במחומר לקרקע כדי שיהא נח לקצור. ובמוצאי יו"ט קוצרין ג' סאין בפני ציבור גדול, כדי להוציא מליבן של הצדוקים שהיו אומרים שהעומר קרב ממזרת השבת - שבת ממש, ועל כן פרסמו ברכים שהעומר קרב ממחרת יו"ט. את השעורין שקצרו טוחנים ומנפים כ"ג נפות ומוציאין מהן עשרון סולת שעורים. בנוסף לשעורים מביאים לוג שמן וקומץ לבונה.

סדר העשיה וההקדבה

"נחת העומר נעשית בדיוק כמו מנחת סולת אלא שיתרה מנחת העומר בכך שטעונה תנופה. ונעונה בקצרה את סדר ההקדבה. אחר שמקדש בקדושת דמים וקדושת הגוף, נותן חלק מהשמן בכלי שרת, ועל השמן נותן את הסולת, ועליהם נותן מתנה שניה מהשמן ובוללם. יוצק שמן, ונותן לבונה, ומניף. כיצד היא התנופה, מוליד ומביא לצפון דרום מזרח ומערב מעלה ומוריד. אח"כ מגיש את המנחה לקרן דרומית מערבית של המזבח. מסלק את כל הלבונה לצד אחד, וקומץ, נותן הקומץ לכלי שרת, מלקט הלבונה ונותנה על הקומץ, מוליכם לראש המזבח מולחם ומקטירים.

אכילה

לאחר שקרבנו הקומץ והלבונה, הותרה המנחה באכילה, והיא מתחלקת לכל המשמרות ולא לכהני בית אב, כיון שהעומר הוא קרבן הבא מחמת הרגל (פסח), ואינו קרבן הבא בכל יום, וההלכה היא שבקרבן הבא מחמת הרגל כל הכהנים זכאים לחלוק ולאכול, וכל כהן זכר טהור ומחולל בצויה לאוכלה בעזרה ליום ולילה עד חצות. קודם שאוכלה, צריך הכהן לאפות מצות את חלקו.

כבש הבא עם העומר

אחר הקרבת מנחת העומר מקריבים כבש לעולה, והכבש טעון מנחת נסכים, ככל קרבן עולה.

פרק ג' קרבן שלמים (של יחיד)

כל פרק ג' עוסק בקרבן השלמים. הפרק מחולק לג' חלקים.

חלק א': פסוקים א-ה עוסק בשלמים הבאים מהבקר.

חלק ב': פסוקים ו-י"א עוסק בשלמים הבאים מהכבשים.

חלק ג': פסוקים י"ב-י"ז עוסק בשלמים הבאים מהעזים.

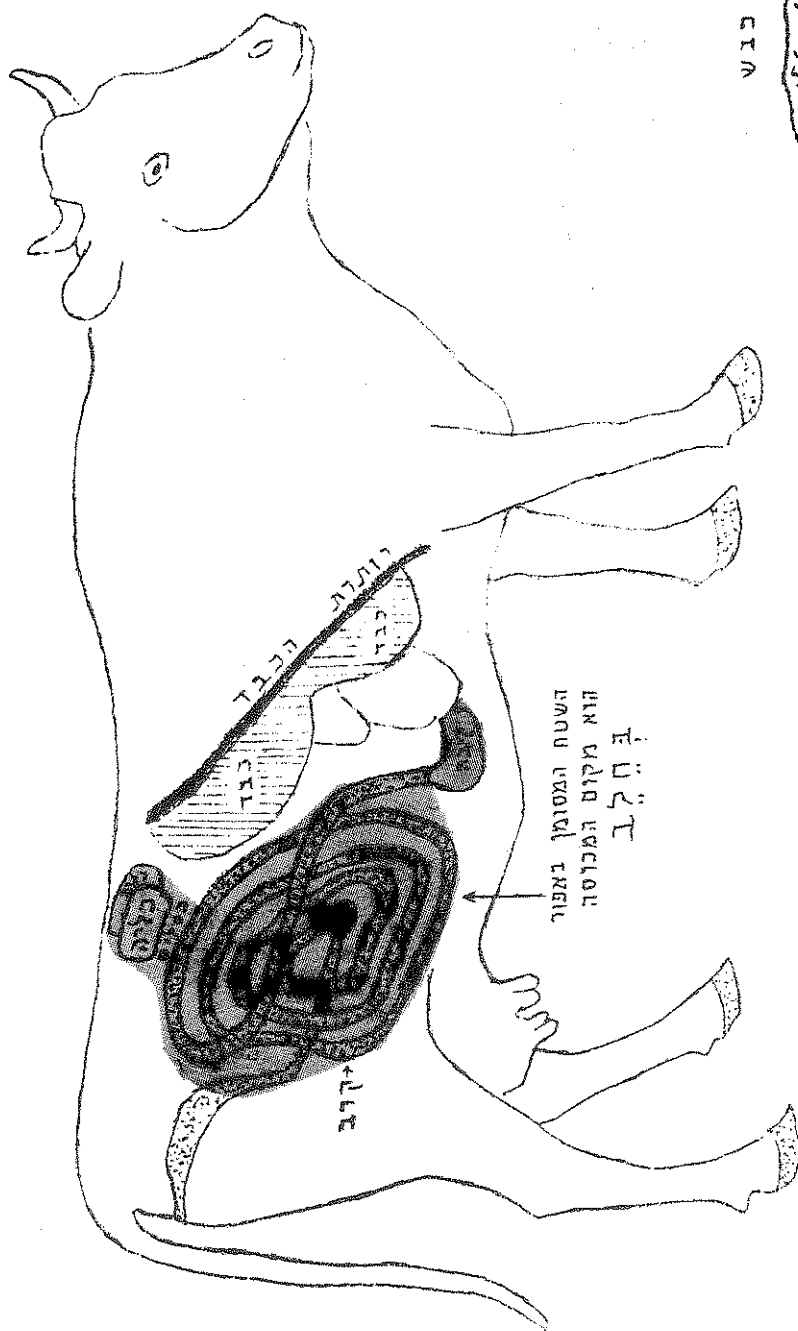
וכיון שלכולם סדר הקרבה שווה נשנה את כולם יחד.

בעל הבהמה מביאה לבית המקדש. ויכול להביא זכרים או נקבות.	הבאה:
נותן את הבהמה לממונה שהיה במקדש שיבקר אותה ממום.	ביקור:
מקדיש את הבהמה לשלמים בפיו.	הקדשה:
משקה את הבהמה מים, כדי שיהא נח להפשיט עורה.	השקאה:
מעמיד את הבהמה בכל מקום בעזרה. כיון ששלמים קדשים קלים ודינם להשחט בכל מקום בעזרה.	העמדה:
מניח שתי ידיו בין שני קרני הבהמה וסומך בכל כוחו.	סמיכה:
בעת הסמיכה אומר דברי שבח לד', אך אינו מתודה כיון ששלמים אינם באים על חטא.	דברי שבח:
אח"כ שוחט את הבהמה, ולכתחילה מצוה על הבעלים לשחוט.	שחיטה:
הכהן מקבל את הדם.	קבלה:
ומוליכו אל המזבח לקרן צפונית מזרחית.	הולכה:
זורק את הדם שתי מתנות שהן ארבע, (מתנה אחת בקרן צפונית מזרחית ומתנה שניה בקרן דרומית מערבית).	זריקה:
שופך את הדם הנשאר בכלי ליסוד המזבח הדרומי.	שפיכה:
אח"כ מפשיט בעל הבהמה את עורה ולוקחו לעצמו.	הפשט:
קורע את בטן הבהמה ומוציא את האימורים. ואלו הן האימורים: החלב אשר על הקרב, ובכללו חלב שעל גבי הקבה ושתי הכליות וחלב שעליהן, עם החלב אשר על הכסלים, ויותרת הכבד, ונוטל מן הכבד מעט עם היותרת, ובכבש מוסיף גם את האליה תמימה עם החוליות מן השדרה עד מקום הכליות שנאמר לעזמת העצה יסירנה. (רמב"ם מעה"ק פ"א).	הוצאה:
מנתח את הבשר ומפריש את החזה ושוק הימין.	גיתוח:
נותן את האימורים עם החזה והשוק על ידי הבעלים, וכהן מניח את ידו תחת ידי הבעלים ומניפים יחד, מוליכים ומביאים לצפון דרום מזרח ומערב, מעלים ומורידים.	תנופה:
מוליך את האימורים לכבש המזבח.	העלאה:
מולח אותם על הכבש.	מליחה:
מעלה את האימורים לראש הכבש ומשם זורקם על האש.	הקטרה:

פרק ג' עוסק בקרבן השלמים. הפרק מחולק לג' חלקים.

אשר על הכסלים, ויותרת הכבד, ונוטל מן הכבד מעט עם היותרת, ובכבש מוסיף גם את האליה תמימה עם החוליות מן השדרה עד מקום הכליות שנאמר לעזמת העצה יסירנה. (רמב"ם מעה"ק פ"א).

האימורים

קורע את בטן הכהמה ומוציא את האימורים. ואלו הן האימורים: החלב אשר על הקרב, ובכללו חלב שעל גבי הקבה ושתי הכליות וחלב שעליהן, עם החלב אשר על הכסלים, ויותר הכבד, ונוטל מן הכבד מעט עם היותרת, ובכבש מוסיף גם את האליה תמימה עם החוליות מן השדרה עד מקום הכליות שנאמר לעומת העצה יסירנה. (רמב"ם מעה"ק פ"א).

אכילה

החזה והשוק ניתנים לכהנים, והם רשאים להאכילם לנשיהם ובנותיהם ועבדיהם הכנענים, ושאר הבשר מלבד האימורים נאכל לבעלים והם רשאים להאכילו לכל ישראל. וכל אוכלי הקרבן צריכים להיות טהורים, והזכרים צריכים להיות מולים. שלמים קדשים קלים הם לפיכך הם נאכלים בכל ירושלים (ובמשכן – בכל מחנה ישראל) לשני ימים ולילה, היינו כיום שנשחטו, בלילה שאחריו, וביום שלמחרת עד הערב.

מנחת נסכים

אחר הקרבת השלמים מקריבים מנחת נסכים. המנחה קרבה, והיין מתנסך לספל של יין שבראש המזבח בקרן דרומית מערבית.

שם הקרבן

נמצינו למדין שקרבן שלמים מיוחד בכך שניתן ממנו גם למזבח (האימורים), גם לכהנים (חזה ושוק), וגם לבעלים (השאר). ולפיכך הם נקראים שלמים מלשון שלום. שלום למזבח, שלום לכהנים ושלום לבעלים, כי כולם מקבלים חלק ממנו.

כהן מש
שחייבים
חייב להבי

הבאה:
ביקור:
הקדשה:
העמדה:
סמיכה:
וידוי:
שחיטה:
קבלה:
הולכה:
הזאה:
נתינת
שפיכה:

הוצאה:
העלאה:
מליחה:
הקטרה:

שאר ה
את הבשר

סנהדר
על זדונו
הרי כל א
פנימית.

פר כהן משיח (חטאת פנימית)

כהן משיח הוא כהן גדול שנמשח בשמן המשחה, שהורה לעצמו בשוגג שאחת מהעברות - שחייבים עליהם בזדון כרת ובשוגג חטאת קבועה - מותרת, ואח"כ עשה את העבירה, הרי הוא חייב להביא פר לחטאת פנימית, ואינו כשאר ישראל שמביאים חטאת חיצונית.

סדר ההקדשה

הכהן המשיח מביא את הפר לביהמ"ק.	הבאה:
מבקרים אותו ממום. (ואין צורך להשקותו מים כיון שלא מפשיטים את עורו).	ביקור:
מקדיש בפיו את הפר לחטאת פנימית.	הקדשה:
הכהן המשיח מוליך את הפר לצפון המזבח.	העמדה:
מניח שתי ידיו בין שני קרניו וסומך בכל כוחו.	סמיכה:
בשעת הסמיכה מתודה הכהן על חטאו.	וידוי:
אח"כ שוחט את הפר.	שחיטה:
מקבל דמו.	קבלה:
מוליכו להיכל.	הולכה:
מזה שבע הזאות על הפרוכת המבדלת בין הקדש ובין קדש הקדשים, ואח"כ נותן ד' מתנות על ד' קרנות מזבח הזהב.	הזאה:
הנשאר מהדם בכלי שופכו הכהן ליסוד המערבי של המזבח החיצון. (דין זה הוא רק בחטאת פנימית, אבל שאר הקרבנות שופכין את שירי דמן על היסוד הדרומי).	שפיכה:
לא היה מפשיט את עור הפר, אלא כוקע את בטן הפר ומוציא את האימורים.	הוצאה:
מוליך את האימורים לכבש המזבח.	העלאה:
מולח אותם על הכבש.	מליחה:
מעלה את האימורים לראש הכבש ומשם זורקם ע"ג האש.	הקטרה:

שריפת הפר

שאר הפר מלבד האימורים טעון שריפה חוץ לירושלים בבית הדשן, וקודם השריפה מנתחים את הכשר לאברים כשם שמנתחים בקרבן עולה.

פסוקים י"ג-כ"א

פר העלם דבר של ציבור

סנהדרין גדולה (שיש בה שבעים ואחד איש) שהורתה בשוגג שמותר לעשות איסור שחייבים על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת קבועה ורוב העם עשו על פי הוראתם, ואח"כ נודע לב"ד שטעו, הרי כל אחד כ"ב שבטי ישראל מביא פר. נמצא שאם אירע כן מקריבים י"ב פרים לחטאת פנימית.

૧. સર્વજ્ઞ
 ૨. સર્વવિદ
 ૩. સર્વભક્ત

הע
חייב
קבוע
עולה
בהמו

ופ
 ופרד
 הבא

ופ
 ופרד
 הבא

ופ
 ופרד
 הבא

17

18

17

18

2
עציו
נשי
7
כתו
170

2
עציו
נשי
7
כתו
170

פסוקים כ"ז-ל"ה

חטאת יחיד קבועה

העובר בשגגה על אחת מארבעים ושלוש מצוות לא תעשה שיש בהן מעשה, (ואשר בזדון חייבים עליהם כרת), חייב בשעירת עזים או כבשה לחטאת חיצונית. והיא נקראת חטאת יחיד קבועה, כלומר אינה משתנה, אלא בין עשיר ובין עני מביאים אותו קרבן, ולהבדילה מחטאת עולה ויורד, שעולה בטיב הקרבן המובא ויורדת לפי עושרו של החוטא, שאם הוא עשיר מביא בהמה ואם הוא עני מביא עוף ואם הוא דל שבדלים מביא מנחה.

ופרטה התורה הק' סדר הקרבה נפרד למביא שעירת עזים בפסוקים כ"ז ל"א, וסדר הקרבה נפרד למביא כבשה בפסוקים ל"ב-ל"ה. סדר הקרבתם שווה לסדר הקרבת שעיר נשיא שכבר הבאנו לעיל.

פרק ה'

פסוקים א'-י"ג

קרבן עולה ויורד

קרבן עולה ויורד מובא על ג' עבירות. וכולן מוזכרות בתורה בפסוקים א'-ד.

א. **שבועת העדות.** העדים שידעו עדות ממון (כגון שראו כיצד ראובן שבר חפץ של שמעון) ותבעם שמעון להעיד לו שראובן שבר, והעדים נשבעו שלא ראו את המעשה חייבים בעולה ויורד.

ב. **טומאת מקדש וקדשיו.** מי שנטמא ואח"כ נכנס בשוגג בטומאתו למקדש, או אכל קדשים בשוגג בעת טומאתו ה"ז חייב בעולה ויורד.

ג. **שבועת ביטוי.** שבועת ביטוי נחלקת לארבע חלקים, שתים שנשבע על העתיד, ושתים שנשבע על העבר. כגון:

- א. שנשבע שיאכל בעתיד, ולא אכל.
- ב. שנשבע שלא יאכל בעתיד, ואכל.
- ג. שנשבע שאכל בעבר, והאמת שלא אכל.
- ד. שנשבע שלא אכל בעבר, והאמת שאכל. (ר"מ הל' שבועות פ"א).

ממה מובא הקרבן

קרבן עולה ויורד משתנה לפי יכולתו של המחויב בו. העשיר חייב להביא כבשה או שעירת עזים לחטאת חיצונית. סדר הקרבתה מבואר בפסוקים ה-ו. וביארנוהו לעיל בקרבן "שעיר נשיא".

העני מביא שני תורים או שני בני יונה, אחד לעולה ואחד לחטאת סדר הקרבת עולת העוף כתבה התורה לעיל בפרק א' ואף אנו ביארנוהו שם. וכאן בפסוקים ז-ט כותבת התורה הק' את סדר הקרבת חטאת העוף, ואף אנו נבארו כאן.

חטאת העוף

סדר ההקדמה

הבאה:	החוטא בא לממונה שהיה במקדש על הספקת העופות ומשלם לו עבור שני עופות.
הקדשה:	מקדיש את אחד העופות לחטאת (ואת השני מקדיש לעולה).
מליקה:	הכהן עומד על רצפת העזרה כנגד קרן דרומית מערבית של המזבח. ומולק בצפרנו את העוף ממול עורפו וחותר רק סימן אחד או הקנה או הושט, ואם חתך יותר מסימן אחד עובר על לאו דאורייתא שנא' "ולא יבדיל".
הזאה:	אח"כ מזה מהדם על קיר המזבח בקרן דרומית מערבית מתחת לחוט הסקרא.
מיצוי:	כיצד מזה, אוחו בגוף העוף ומעלה ומוריד בכח והדם ניתן מעצמו למזבח. "הנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח". כיצד ממצה, דוחק את מקום המליקה לקיר המזבח והדם מתמצה ויורד ליסוד.

אכילה

כל בשר חטאת העוף נאכל לכהני בית אב של אותו יום, וכל כהן זכר שהוא טהור ומהול מצווה לאוכלו בעזרה ליום ולילה עד חצות, ונמצא, דחטאת העוף מיוחדת בכך שאין ממנה מוקטר על המזבח, ואין למזבח אלא דמה. ואם אין ידו משגת להביא קרבן מהעוף צותה התורה בפסוקים י"א-י"ג שיביא מנחה, ונבאר את סדר עשייתה.

מנחת חוטא

סדר העשיה וההקדמה

הבאה:	החוטא מביא עשרון סולת חיטים, ואין מביא עמו שמן או לבונה.
הקדשה:	מקדש את הסולת בקדושת דמים בפיו.
מתן סולת:	מניח את הסולת בכלי שרת ועי"ז מקדשה בקדושת הגוף.
הגשה:	מגיש הכלי שהמנחה בו לקרן דרומית מערבית של המזבח ונוגע בחודה של קרן עם הכלי.
קמיצה:	מוציא קומץ מתוך העשרון.
נתינת בכ"ש:	נותן הקומץ בכ"ש.
הולכה:	מוליך הקומץ לראש המזבח.
מליחה:	מולחו שם.
הקטרה:	נותנו על גבי האש.

אכילה

לאחר שקרב הקומץ הותרה המנחה באכילה והיא מתחלקת בין כהני בית אב של אותו יום. וכל כהן זכר שהוא טהור ומהול מצווה לאוכלה, בעזרה, ליום ולילה עד חצות. וטרם אכילתה צריך הכהן לאפות מצות את הסולת שהגיע לחלקו, כי אין דרך אכילה חשובה לאוכלה בעודה סולת.

ט

סדר ההקדמה
הבאה
מליקה
הזאה
מיצוי
הקטרה
אכילה

טבלת סדר ההקרבה של קרבנות העוף

סדר ההקרבה	פרוט	עולת העוף	חטאת העוף
הבאה	דרגת הקדושה	ק ד ש י	ק ד ש י
	כוג העוף שאפשר שיובא	תורים (גדולים) או בני יונה (קטנים) זכרים ונקבות	
	סיכת ההבאה	חובה או נדבה	חובה
	מביאי הקרבן	חובה, יחיד כלכל, נדבה גם שותפין.	יחיד
מליקה	המקום בו מולקים ונותנים את הדם	בקרן דרוסית מרחיבים למעלה מחוט הסקרא	בקרן דרוסית מערבית למטה מחוט הסקרא
	שיעור המליקה והאופן מולק הראש בעטורת כמול העורף	מולק שני סימנים	מולק סימן אחד
הזאה	השעון הזאה	—	מזה מהדם על המזבח
מיצוי	מיצוי ראשון — כראש ובגוף והאופן: החק סרס המליקה בקיר המזבח	ממצה מדם הראש והגוף	ממצה מדם הראש והגוף
	מיצוי שני — כראש והאופן: באופן מיצוי הראשון	ממצה מדם הראש כלכל	—
הקטרה אכילה	הנעשה בבשר	קרב כולו	נאכל כולו
		נוטל את הראש מולחו ומקטירו. בא לו לגוף, מסיר את המוראה והעור שעליה בידו עם הנוצה ואת בני המעים היוצאים עמהם ומשליכן לבית הדשן. את"כ משפע את העוף מגבו בידו ואין צריך להכדילו לגמרי, מולחו ומקטירו.	חטאת העוף נאכלת לכהנים זכרים כשהם מולים וטתורים. ואינה נאכלת אלא בעזרה ליום ולילה עד חצות כשאר קדשי קדשים.

פסוקים י"ד-כ"ו

קרבנות האשם

מפסוק י"ד עד סוף הפרשה עוסקת התורה בקרבנות האשם.

האשם הראשון מבואר בפסוקים י"ד-ט"ז, **אשם מעילות**.

מי שנהנה מההקדש (בין קדשי מזבח - בין קדשי בדק הבית) ויש בהנאתו שוה פרוטה, משלם להקדש את שווי הנאתו וזה נקרא בלשון חז"ל שמשלם את ה"קרן". וכן צריך להוסיף חומש, כגון שנהנה מן ההקדש בשווי עשר פרוטות צריך לשלם שתיים עשרה. ואח"כ מביא איל לאשם. שווי האיל צריך להיות לפחות שתי סלעים, שנא' והביא את אשמו לה' איל תמים מן הצאן בערך כסף שקלים. (וע"ר רש"י)

האשם השני מבואר בפסוקים י"ז-י"ט, **אשם תלוי**.

מי שמסופק אם עבר על עבירה שחייבים על עשייתה במזיד כרת, ועל שגגתה חטאת קבועה, מביא כינתים אשם תלוי, וכאשר יודע לו בברור שעבר על האיסור יביא חטאת קבועה. גם אשם זה בא מאיל שוה שני סלעים לפחות.

האשם השלישי מבואר בפסוקים כ-כ"ג, **אשם גזלות**.

מי שמחויב לחברו ממון, ותבעו בעל הממון, והחייב כיחש וטען שאינו חייב ונשבע על כך, ואח"כ הודה מעצמו (לפני שבאו עדים) שבאמת הוא חייב, חייב לשלם לחברו את הממון בתוספת חומש ולהביא איל שוה שני סלעים לפחות, לאשם.

סדר הקרבת האשם

הבאה:	מביא את האיל לביהמ"ק.
ביקור:	נותנו לממונה לבקרו ממנו.
הקדשה:	מקדישו לאשם.
השקאה:	משקהו מים.
העמדה:	מוליך את האיל לצפון המזבח, כי הוא קדשי קדשים.
סמיכה:	סומך עליו בכל כוחו.
וידוי:	בשעת הסמיכה מתודה על חטאו.
שחיטה:	שוחט את האיל.
קבלה:	הכהן מקבל את הדם בכלי.
הולכה:	מוליך את הדם לקרן צפונית מזרחית של המזבח.
זריקה:	עומד על רצפת העזרה וזורק על הקרן הנ"ל והדם מתפשט לשתי הזוויות, ואח"כ הולך לקרן הדרומית מערבית וזורק על הקרן והדם מתפשט על שתי הזוויות, (וזה נקרא שתיים שהן ארבע).
שפיכה:	שופך את הדם הנשאר בכלי ליסוד הדרומי.
הפשט:	מפשיטים את עור האיל והכהנים זוכים בו.
הוצאה:	קורע את בטן האיל ומוציא את האימורים.
העלאה:	מעלה את האימורים לכבש.
מליחה:	מולחם שם.
הקטרה:	מעלם לראש הכבש ומשם זורקם על האש.

אכילה

בשר האשם מלבד האימורים מתחלק בין כהני בית אב של אותו יום, וכל כהן זכר שהוא פ' ומהול, מצווה לאוכלו בעזרה, ליום ולילה עד חצות.

כללים לסיכום בסדר הקרבת הזבחים

ניתן לסכם בזה כמה כללים, אשר יכילו את השוה והשונה בין סוגי הזבחים, עליהם למדנו בפרשת ויקרא.

- (א) **השקאה:** את כל הזבחים משקים מים קודם שחיטה מלבד חטאת פנימית (כיון שההשקאה היא על מנת שיוכלו להפשיט את העור בקלות, וחטאת פנימית אינה מופשטת).
- (ב) **מקום השחיטה:** קדשי קדשים שחיטתם בצפון (המזבח), קדשים קלים שחיטתם בכל מקום בעזרה.
- (ג) **הולכה:** את דם כל הזבחים מוליכים למזבח החיצון, מלבד חטאת פנימית שמוליכים דמה להיכל.
- (ד) **מקום מתן הדם הניתן על המזבח החיצון:** כל הזבחים נותנים דמם על המזבח החיצון למטה מחוט הסקרא, מלבד חטאת חיצונה שדמה ניתן למעלה מחוט הסקרא. (ודם חטאת פנימית אינו ניתן על המזבח החיצון).
- (ה) **מספר המתנות:**
עולה אשם ושלמים ניתנים שתיים שהן ארבע.
חטאות חיצוניות ניתנות ארבע על ארבע.
חטאות פנימיות (מלבד פר ושעיר של יום הכיפורים) ניתנות שבע על הפרוכת, וארבע על ד' קרנות מזבח הזהב.
- (ו) **שפיכה:** כל הזבחים הטעונים שפיכת שיירי הדם לאחר הזריקה, שופכים דמן ליסוד הדרומי, מלבד חטאת פנימית ששופכים דמה ליסוד מערבי.
- (ז) **הפשט:** כל הזבחים טעונים הפשט העור מלבד חטאת פנימית (כיון ששורפים אותה עם עורה).
- (ח) **למי ניתן העור:** העור המופשט בקדשי קדשים ניתן לכהנים (זהו אחד מכ"ד מתנות כהונה) בקדשים קלים ניתן לבעלים.
- (ט) **הוצאה:** כל הזבחים טעונים הוצאת אימוריהם, מלבד עולה. (כיון שכל הזבחים בשרן נאכל – או נשרף בחטאת פנימית – לפיכך קודם לכן מוציאים את האימורים, אבל עולה קרבה כליל לפיכך אין צורך להוציא אימוריה).
- (י) **ניתוח:** רק עולה וחטאת פנימית טעונות ניתוח לאיברים, ושלמים טעונים הפרשת חזה ושוק.
- (יא) **תנופה:** רק בשלמים יש תנופה (של החזה והשוק והאימורים).
- (יב) **החלק הקרב:** עולה קרבה כליל ובשאר הזבחים רק האימורים קרבים.
- (יג) **האוכלים:** הבשר הנאכל בקדשי קדשים (חטאת חיצונה, אשם) נאכל לכהנים זכרים. ובשלמים נאכל לבעל הקרבן ובני ביתו מלבד החזה והשוק שנאכל לכהנים ובני ביתם.
- (יד) **מקום האכילה:** קדשי קדשים נאכלים בעזרה, קדשים קלים בירושלים.
- (טו) **זמן האכילה:** קדשי קדשים נאכלים ליום ולילה עד חצות, שלמים לשני ימים ולילה.
- (טז) **מנחת נסכים:** רק עולה ושלמים טעונים אחר הקרבתם מנחת נסכים.

על
מש,
שם.
דרכ

ועה,

ל כד,
וספת

ואח"כ
הזריות,